

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันอัตราการเติบโต ของการใช้อินเทอร์เน็ตของคนทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก สถิติจากเว็บไซต์ internetworldstats.com สำรวจ เดือนตุลาคม 2552 พบว่าทั่วโลกมีผู้ใช้บริการ อินเทอร์เน็ตถึง 1,733,993,744 คน ประกอบกับ การเพิ่มขึ้นของเว็บไซต์ทางธุรกิจอย่างต่อเนื่องทำให้การประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจบนอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการค้าขนาดใหญ่ของโลก ไร้ซึ่งขีดจำกัดของเวลาและสถานที่ มีการแข่งขันทางการค้าเสรีทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ มีการชิงความได้เปรียบกันที่ความสะดวกรวดเร็ว ในการนำเสนอสินค้า ซึ่งรวมถึงการซื้อขายสินค้าและบริการ ที่เรียกว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)

สำหรับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย โดยจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่สำรวจในปี 2552 พบว่าในปี 2551 ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมียอดขายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้น 527,538 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ที่มีมูลค่า 427,460 ล้านบาท และปี 2549 ที่มีมูลค่า 305,159 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.41 จากปี 2550 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 72.87 จากปี 2549 ข้อมูลจากการจำแนกประเภทผู้ประกอบการ พบว่า ธุรกิจที่ผู้ประกอบการขายให้กับผู้บริโภคโดยตรง(B2C) มีสัดส่วนทั้งสิ้นร้อยละ 82.6 รองลงมาคือผู้ประกอบการขายให้กับองค์กรธุรกิจด้วยกันเอง (B2B) ร้อยละ 16.8 และ ผู้ประกอบการขายให้กับรัฐ(B2G) มีเพียงร้อยละ 0.6 เท่านั้น ข้อมูลจากการจำแนกตามลักษณะการขายสินค้าและบริการ พบว่ามีการขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเดียว ร้อยละ 60.5 ขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และมีหน้าร้านร้อยละ 36.8 และอื่นๆร้อยละ 2.7 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2552) ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ประกอบการและผู้บริโภคมีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการซื้อขายสินค้ามากขึ้น

ธุรกิจเกี่ยวกับหนังสือเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่นอกจากจะคำนึงถึงผลกำไรแล้วยังเป็นธุรกิจที่ช่วยเสริมสร้างสติปัญญาของมนุษย์ให้เจริญงอกงามขึ้นด้วย จากการที่ผู้ศึกษา ได้ศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัจจุบันพัฒนาการทางด้านรูปแบบและเนื้อหาของหนังสือได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของ โลกและสังคม สำนักพิมพ์ได้มีการผลิตหนังสือออกมาหลากหลายรูปแบบและเนื้อหา ข้อมูลจากสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2552 พบว่า จำนวนหนังสือออกใหม่ที่เข้าสู่ร้านหนังสือมีจำนวนทั้งสิ้น 13,607 ชื่อเรื่อง โดยมียอดจำหน่ายมูลค่า 18,800 ล้านบาท และจากการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2551 พบแนวโน้มการอ่านหนังสือของกลุ่มผู้ใหญ่อยู่ในขั้นทรงตัว แต่

ในกลุ่มเด็กและเยาวชนกลับเพิ่มสูงขึ้น สัดส่วนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้น จนทำให้มีส่วนแบ่งทางการตลาดกว่า 35% คิดเป็นมูลค่าประมาณ 4,500 ล้านบาท และเป็นผู้นำในกลุ่มตลาดหนังสือในขณะนี้ รองลงมา คือ กลุ่มหนังสือประเภท ธรรมะ (สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย , 2552)

ธุรกิจร้านเช่าหนังสือมิให้เห็นได้ทั่วไปในทุกจังหวัดของประเทศไทยแต่ที่เป็นร้านเช่าหนังสือออนไลน์บนอินเทอร์เน็ตนั้นมีจำนวนน้อยมาก อาจเป็นเพราะว่ามีข้อจำกัดในการทำธุรกิจประเภทนี้ เช่น การจัดส่งที่ต้องใช้เวลา การส่งกลับหนังสือซึ่งต้องเป็นภาระแก่ผู้เช่าหรืออาจเกิดการสูญหายระหว่างการจัดส่ง แต่ มีข้อดีหลายประการเช่น สำหรับคนชอบอ่านหนังสือแต่ไม่มีเวลาไปร้านเช่าหนังสือ ผู้อ่านอยู่ในทำเลที่ไม่มีร้านเช่าหนังสือ หรือไปที่ร้านก็ไม่มีหนังสือที่ต้องการอ่านตลอดจนไม่อยากเสียเงินมากเพื่อซื้อหนังสือ จากการค้นคว้าของผู้ศึกษาพบว่ามีผู้ให้บริการให้เช่าหนังสือทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเพียง 2 ราย ได้แก่ Roomnumber5 bookonline ให้บริการหนังสือประเภทนวนิยายรักวัยรุ่นเน้นกลุ่มวัยรุ่นนักเรียนนักศึกษา (<http://www.roomnumber5.com/bookonline> , 2553 : ระบบออนไลน์) และ Metro book rental ให้บริการ หนังสือ ประเภท นวนิยายแปล เน้นกลุ่มวัยทำงาน(<http://www.metrobookrental.com> , 2553 : ระบบออนไลน์) เว็บไซต์ทั้งสองแห่งนี้มีหนังสือที่ค่อนข้างเจาะกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนแต่ยังมีกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีส่วนแบ่งทางการตลาดที่มากกว่าคือ ในกลุ่มหนังสือเด็กและเยาวชน ทั้งสองแห่งยังไม่มีหนังสือประเภทนี้ ประกอบกับ ระบบการบริการภายในร้านยังไม่มีระบบให้บริการที่ทำได้ครบถ้วน คือ ระบบการแจ้งโอนเงิน ระบบการแจ้งคืนหนังสือ ระบบวิจารณ์หนังสือ การใส่ชื่อหนังสือที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหรือหนังสือเล่มต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ประเภทนี้

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ร้านเช่าหนังสือ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อนำมาช่วยจัดการร้านค้าผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของร้านเช่าหนังสือให้นำมาช่วยจัดการค้นหาข้อมูลหนังสือ เช่าหนังสือ ชำระเงินค่าเช่า จัดส่งหนังสือ รับคืนหนังสือ และการบริการข้อมูลสำหรับลูกค้าผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ได้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของร้านเช่าหนังสือ ที่สะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการจัดการ

1.3.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับร้านเช่าหนังสืออื่นๆ ในการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ

1.4 แผนการดำเนินการ ขอบเขต และวิธีการศึกษา

1.4.1 แผนการดำเนินการ

1) วิเคราะห์ระบบธุรกิจเพื่อบ่งชี้ปัญหาความต้องการแล้วนำมาระบุวัตถุประสงค์และ ขอบเขตของระบบที่จะดำเนินการ

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ ความต้องการของระบบ การทำแผนภาพ โครงสร้างข้อมูล การจัดการรูปแบบของข้อมูล และการออกแบบฐานข้อมูล

3) ออกแบบโปรแกรมและฐานข้อมูล

4) สร้างฐานข้อมูลและพัฒนาโปรแกรม

5) นำเข้าฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทดสอบ และปรับปรุงระบบ

6) ติดตั้งโปรแกรมและทดลองใช้งาน

7) จัดทำเอกสารประกอบ

8) นำเสนอรายงานค้นคว้าแบบอิสระและส่งรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ

1.4.2 ขอบเขตการศึกษา

ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของร้านเช่าหนังสือพัฒนาอยู่บนพื้นฐานเว็บแอปพลิเคชัน ใช้โปรแกรมระบบบริหารจัดการเว็บไซต์ โอเพนคาร์ท (OpenCart) เป็นต้นแบบในการพัฒนาใช้โปรแกรมฐานข้อมูล มาเอสคิวแอล เวอร์ชัน 5.0.37 ในการจัดเก็บข้อมูล ทำงานบนระบบปฏิบัติการ Distribution Debian GNU/Linux โดยผู้ศึกษาได้จัดแบ่งองค์ประกอบพื้นฐานของระบบดังต่อไปนี้

1) ระบบบริการหน้าร้าน

(1) ส่วนแสดงสัญลักษณ์หน้าร้าน

(2) ส่วนแสดงสินค้า

(3) ระบบสมาชิก

(4) ระบบตะกร้าสินค้าและคิดราคาสินค้า

(5) ระบบค้นหาสินค้า

- (6) ส่วนการบริการลูกค้า
- (7) ระบบแจ้งการชำระเงิน
- (8) ระบบแจ้งการส่งคืนสินค้า
- (9) ระบบวิจารณ์สินค้า
- 2) ระบบจัดการหลังร้าน
 - (1) ระบบจัดการพนักงาน
 - (2) ระบบการบริการลูกค้า
 - (3) ระบบจัดการหนังสือ
 - (4) ระบบรับคำสั่งเช่า
 - (5) ระบบรายงาน
 - (6) ระบบการจัดทำรายรับ รายจ่าย
 - (7) ระบบสำรองและเรียกใช้ฐานข้อมูล
 - (8) ระบบการตั้งค่าการใช้งาน

1.4.3 วิธีการศึกษา

- 1) ศึกษาระบบงาน ระบบข้อมูล โปรแกรม ในการใช้งานของร้านเช่าหนังสือที่มีอยู่ในปัจจุบัน
- 2) วิเคราะห์ระบบ เพื่อศึกษาสารสนเทศขั้นพื้นฐานที่ผู้ใช้ต้องการ พิจารณาขอบเขตของรูปแบบและการตัดสินใจเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการ และให้สามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้ระบบ
- 3) ออกแบบระบบโปรแกรม โดยออกแบบรายละเอียดการไหลของขั้นตอนของระบบและข้อกำหนดต่างๆ ของระบบ
- 4) ออกแบบฐานข้อมูลที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการทำงานของระบบ
- 5) พัฒนาระบบโดยใช้โปรแกรมระบบบริหารจัดการเว็บไซต์ OpenCart เวอร์ชัน 1.4.0 ในการพัฒนาโปรแกรม และใช้โปรแกรมมายเอสคิวแอล (MySQL) เวอร์ชัน 5.0.37 เป็นเครื่องมือในการจัดการฐานข้อมูล
- 6) ออกแบบหน้าจอการติดต่อกับผู้ใช้
- 7) ทดสอบและประเมินระบบฐานข้อมูล

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.5.1 ด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware)

1) เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) เพื่อใช้ในการศึกษาและพัฒนาระบบโดยมีคุณสมบัติดังนี้

(1) หน่วยประมวลผลกลางแบบ Intel Duo Core ความเร็ว 2.4GHz.

(2) หน่วยความจำ ขนาด 1 GB หรือมากกว่า

(3) ฮาร์ดดิสก์ (Hard Disk) ขนาด 120 GB. หรือมากกว่า

2) เครื่องพิมพ์

3) เครื่องสแกนเนอร์

4) อุปกรณ์เชื่อมต่อเครือข่าย

1.5.2 ด้านซอฟต์แวร์ (Software)

1) ระบบปฏิบัติการ (Operating System) ใช้ระบบปฏิบัติการ ไมโครซอฟท์ วินโดวส์ เอ็กซ์ พี (Microsoft Windows XP)

2) โปรแกรมสำเร็จรูป (Application Software)

(1) เว็บเซิร์ฟเวอร์ (Web Server) : ซอฟต์แวร์ที่ทำหน้าที่เป็นเว็บเซิร์ฟเวอร์ และรองรับการทำงาน ของโปรแกรมภาษา PHP ได้แก่ อาปาเช่ (Apache)

(2) เว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) : ไมโครซอฟท์ อินเทอร์เน็ตเอ็กซ์พลอเรอร์ (Microsoft Internet Explorer) เวอร์ชัน 7.0 หรือสูงกว่า

(3) โปรแกรมภาษาพีเอชพี (PHP) เวอร์ชัน 5.2.3

(4) โปรแกรมฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) เวอร์ชัน 5.0.37

(5) โปรแกรมระบบบริหารจัดการเว็บไซต์ (Content Management System)

: โอเพนการ์ท (Open Cart)

(6) โปรแกรมแก้ไขรหัสภาษา Edit Plus เวอร์ชัน 3.11 หรือสูงกว่า

1.6 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.6.1 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.6.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่